Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով

ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

1489 – 1494

49.99
5-74

2010

002

1. [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible] Գէօթէ [illegible]
4. [illegible]
5. [illegible]
6. [illegible]
[illegible]

Հրատարակութիւն «Վարժարան» մանկավարժական ամսագրի

891.71-1
Դ-90

ՈՍԿԻ ՁԿՆԻԿ

(Պ--շէն էջ)

1002
5635

Թարգմանեց

ԳԱՄԱՌ—ՔԱԹԻՊԱ

ԹԻՖԼԻՍ

Տպարան Մովսիսի Վարդանեան։

1884

Перепечатано изъ педагогическаго журнала „Варжаранъ № № 7, 8, 9 и 10 1884 г.

10936/-Ա2

Тип. М. Вартанянца. Тр. переул. д. № 11.

ՆՈՒԷՐ ԲԱՐԵԿԱՄԱԿԱՆ

ՍԵԴՐԱԿ ՄԱՆԴԻՆԵԱՆՑԻՆ

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

ՈՍԿԻ ՁԿՆԻԿ

Ա

Կապուտակ ծովի ափին շատ մօտիկ
Երեսուն տարի ծեր մարդ ու կնիկ
Մէկ հին կիսաւեր գետնափոր խրճում
Հանդարտ ու լռիկ սուսիկ էին ապրում։
Ծերուկը ծովից միշտ ձուկ էր բռնում,
Պառաւն էլ տանը նստած՝ թել մանում։
Մէկ օր ցանց ձգեց ծովը ծերունին,
Ու ջրից հանեց տիղմ բաւականին.
Նա երկրորդ անգամ ցանցը ձգեց ծով,
Ցանցը լցուեցաւ ջրաբոյս խոտով.
Նա երրորդ անգամ ցանցը ծով ձգեց—

Ու յանկարծ ոսկի մէկ ձըկնիկ բըռնեց։
Ըսկըսաւ ոսկի ձըկնիկը կանչել,
Մարդկային լեզուով այսպէս աղաչել՝
«Ծերուկ՝ թո՛ղ ինձի որ ծովը երթամ,
«Ի՛նչ ուզէ սիրտըդ՝ բոլորը կուտամ».
Զարմացաւ ծերը ու սարսափեցաւ,
Երբ որ այս խօսքը ականջին հասաւ
Ուղիղ երեսուն տարի ձըկնորս էր,
Դեռ նա չէր լսած, որ ձուկը խօսէր.
Ցանցերը հանեց, նորից ձգեց ծով,
Նա ոսկի ձըկնին այսպէս ասելով.
«Տէ՛ր ընդ քեզ, անմեղ իմ ոսկի ձըկնիկ,
«Գընա՛ ծովի խորք, լողա՛ հանդարտիկ,
«Ազատ մինչ վերջը դու ապրէ՛ անդորր
«Քու պարգեւները ինձ չեն հարկաւոր»։

Բ

Ասաց ու դարձաւ իր պառաւ կընկան
Ու պատմեց նորան հրաշքըն այն օրուան
«Այսօր ես ցանցըս ծովը ձգեցի,

«Ծովիցը ոսկի ձըկնիկ հանեցի,
«Ոսկի եմ ասում, հասկացի՛ր, պառաւ,
«Մեզ պես ձըկնիկը խօսիլ ըսկըսաւ,
«Խոստացաւ նա ինձ շատ գանձ, շատ բաներ,
«Խոստացաւ ինձ տալ ինչ սիրտըս ուզեր.
«Բայց ես նորանից բան չի պահանջեցի,
«Առանց փրկանքի ծովն արձակեցի»:
Պառաւը ծերի վըրայ բարկացաւ,
Ու յիշոցք տալով, այսպէս խօսեցաւ.
«Ծերո՛ւկ դու անմիտ, ծերո՛ւկ դու յիմար,
«Ինչո՞ւ վարձ չառիր փրկանքի համար,
«Գոնէ լըւացքի մէկ տաշտ խընդրէիր,
«Մերը կոտրած է,—այդ խօ գիտէիր»:
Կապուտ ծովի ափ ծերուկը գընաց,
Ծովի երեսը կամացուկ ծըփաց,
Ըսկըսաւ կանչել նա ոսկի ձըկին.
Եկաւ ձըկնիկը, ասաց ծերուկին.
«Ի՞նչ ես ուզում դու, ծերուկ պատուական»:
Ծերունին այսպէս տըւեց պատասխան.
«Պառաւիս սիրտը շատ բորբոքած է,

«Իբր թէ լուացքի տաշտը կոտրած է,
«Նորը, տալում է, բեր ինձի համար,
«Ու խեղճ ծերուկիս չի տալիս դադար»:
»Մի՛ տրտմիր, ասաց նրան ձկնիկը,
«Նոր տաշտ կ'ունենայ այսօր քու կնիկը»:

Գ

Ծերուկը ուրախ դէպի տուն դարձաւ,
Պառաւի առջև մէկ նոր տաշտ տեսաւ,
Պառաւը ուրախ լինելու փոխան,
Նոր նոր անէծքներ թափում էր վրան.
«Ծերո՛ւկ դու անմիտ, ծերո՛ւկ խելագար,
«Մեծ բաղդ ես կարծում որ տաշտ ըստացար:
«Տաշտը շատ չնչին վարձ է, ո՞վ անմիտ,
«Շո՛ւտ գընա ձկնին ու խնդրէ՛ խրճիթ»:
Դէպի կապոյտ ծով ծերունին դարձաւ,
Ծովի կապուտակ գոյնը մըթացաւ,
Ըսկըսաւ կանչել նա ոսկի ձկնին,
Եկաւ ձկնիկը, ասաց ծերուկին.
«Ի՞նչ ես ուզում դու, ծերո՛ւկ պատուական,
Ծերունին այսպէս տըւեց պատասխան.

«Իմ պառաւ կինը սաստիկ է կատղել,
«Էլ նա հիւղի մէջ չէ՛ ուզում ապրել,
«Ասում է՝ խրճիթ պէտք է ինձ համար,
«Ու խեղճ ծերուկիս չի տալիս դադար»:
Ձկնիկը ծերին տուեց պատասխան,
«Մի՛ հոգալ—տրտմիլ, ծերուկ պատուական:
»Միամիտ սրտով դէպի տուն գնա՛,
«Քու պառաւ կինը խրճիթ կ'ունենայ»:
Ծերուկը դէպի իւր հիւղը դարձաւ
Առաջուայ հիւղի հետքն էլ չի գտաւ,
Իրա աչքերին նա չէր հաւատում—
Առջևը կեցած էր խրճիթ սիրուն,
Աղտուքի վերայ կար սպիտակ ծխան.
Մաքուր սենեակի մէջ տեսաւ կնկան,
Որն որ փոխանակ Տիրոջ փառք տալու,
Բակրսաւ մարդուն յիշոցներ տալու.
«Ծերո՛ւկ դու անխելք, ծերո՛ւկ դու անմիտ,
«Մեծ բաղդ է, որ մենք ունեցանք խրճիթ.
«Գնա՛ դէպի ծով ու ասա՛ ձկան,
«Այս է հրամանը իմ խաթուն կընկան,

«Էլ գեղջուկ մնալ չուզեմ մէկ վայրկեան,
«Կուզեմ որ լինիմ ես ազնուական»:

Դ.

Ծերը դէպի ծով գնաց գլխակոր,
Տեսաւ որ ծովը սաստիկ էր պղտոր.
Ըսկըսաւ կանչել նա ոսկի ձկին:
Եկաւ ձկնիկը, ասաց ծերուկին.
«Ի՞նչ ես ուզում դու, ծերուկ պատուական»:
Ծերունին տուեց նորան պատասխան.
«Պառաւ—քաւթառը խիստ է բարկացած
«Որ մինչև օրս գեղջուկ է մնացած,
«Բայց այդպէս մնալ չուզէ մէկ վայրկեան,
«Եւ կ՚ուզէ լինել կին ազնուական»:
Ձկնիկը ծերին տուեց պատասխան.
«Մի՛ տխրիլ—տրտմիլ, ծերուկ պատուական:
«Միամիտ սրտով դէպի տուն գնա,
«Կինդ այդ բաղձին էլ կարժանանայ»:
Ծերուկը իսկոյն դէպի տուն գնաց
Ու իր աչքերին նա չի հաւատաց.

Առջևը տեսաւ փառահեղ տունը,
Պատըշգամբի վրայ կանգնած խաթունը՝
Սամուրէ բաճկոն ունէր նա հագին,
Գլխուն դիպակէ գըդակ թանգագին,
Վըզին մարգարտեայ մանեակ էր կախած,
Ոսկի մատանիք մատներին հագած,
Ոտներին կարմիր թանգ ոտնամաններ,
Առջևը շարած հըլու ծառաներ,
Պառաւը նոցա մէջ ման էր գալիս,
Սաստով ու ծեծով հրաման էր տալիս:
Ծերուկը գող-գող ասաց իր կընկան.
«Բարև՛ քեզ, խաթուն իմ ազնըւական,
«Կարծեմ որ այժըմ երջանիկ ես դու»:
Կինն չուզաց անգամ վըրան նայելու:
Նորա ծառաներն շտապով վազեցին,
Աղբիւս մաքրելու ախոռ քըշեցին:

Ե

Կէս ամըսուայ չափ հազիւ թէ անցաւ,
Մեր պառաւ կինը նորից կատղեցաւ,
Նորից ծերուկին առջևը կանչեց

Ու ձըկնիկի մօտ երթալ հրամայեց.
«Շո՛ւտ գընա, ասա՛ դու ոսկի ձըկան,
«Որ չուզեմ մընալ սոսկ ազնըւական,
«Կամ սովորական մէկ իշխանուհի,
«Այլ կ՚ուզեմ լինել ազատ թագուհի»։
Այս խօսքերը որ լըսեց ծերունին,
Ասաց վախեցած ու կողկողագին.
«Թըռուցրե՞լ ես խելքըդ, անըզգա՛մ քալթար
«Թէ՞ ծիծաղեցնել ուզում ես աշխարհ,
«Շէնքըդ—շնորհքըդ մի՞թէ չես տեսնում»։
«Որ թագաւորել էլ ես դու ուզում»։
Կատղեցաւ պառաւն, գոչեց սաստկագին
Ու ամուր ապտակ ծեփեց ծերուկին,
«Ի՞նչպէս ես կարող տալ ինձ պատասխան,
«Գեղջո՛ւկ դու, իմ պէս մէկ ազնիւ կընկան,
«Գէ՛հ, շո՛ւտ արա, շուտ, գնա՛ դէպի ծով,
«Թէ կամաւ չերթաս՝ կը տանեն ծեծով»։
Տըխուր դէպի ծով ծերուկը գընաց,
Կապուտակ ծովի ջուրն էր սեւացած.
Ըսկըսաւ կանչել նա ոսկի ձըկին.

Եկաւ ձըկնիկը ասաց ծերունին.
«Ի՞նչ ես ուզում դու, ծերո՛ւկ պատուական»:
Ծերուկը տուեց նորան պատասխան.
«Խելքը թռել է իսպառ իմ կընկան,
«Էլ չուզում մընալ նա ազնըւական,
«Խորհուրդ ու խըրատ էլ նա չի լըսում,
«Ազատ թագուհի լինել է ուզում»:
Ձըկնիկը ծերին տուեց պատասխան.
«Մի՛ տխրիլ—տրտմիլ, ծերո՛ւկ պատուական:
«Այս անգամ էլ դու հանգիստ տուն գնա,
«Պառաւը թագ էլ գլխուն կ'ունենայ»:

Զ.

Երբ որ ծերունին դէպի տուն դարձաւ,
Առջեւը հըրաշք, հիացք բացուեցաւ
Շքեղ փռուած էր ճոխ արքունիքը,—
Պահըճի մէջ էր նորա կընիկը
Ճաշու սեղանի առջեւը նըստած,
Սեղանի վըրայ խորտիկներ շարած.
Չորս–կողմը դրանիկ ու աւագորեար

Ծառայում էին նորան անդադար.
Ուտում էր ճուտով փլաւ ախորժակով
Ու գինի խմում էր նա մեծ բաժակով.
Դըռան մօտ կանգնած էին զինուորներ
Ձեռքերին բռնած սուր սուր կացիններ։
Ծերունին երբ որ պառաւին տեսաւ,
Իսկոյն վախից ոտներին ընկաւ.
«Բարե՛ւ քեզ, ասաց, դըշխոյ փառաւոր,
«Ահա՛ քեզ տեսայ իսպառ բաղդաւոր...»
Պառաւը մարդու վըրան չի նայեց,
Միայն դահլիճից քըշել հրամայեց։
Նախարարները վըրայ—վազեցին,
Ծերունին ծեծով արտաքս հանեցին,
Դըռնապաններն էլ՝ ձեռքերին կացին,
Մազ—մընաց խեղճին որ չի մորթեցին.
Իսկ ժողովուրդը վերցուց աղաղակ,
Ծաղր ու ծանակով արաւ խայտառակ,
Օ՜խ, յիմար, ասաց, միշտ խելք սորվեցի՛ր։
Ու միւս անգամ պատիւըդ գիտցի՛ր։

Է․

Էլի կէս ամիս որ նորից անցաւ,
Պառաւը արդէն խապառ կատղեցաւ․
Նախարարներէն հրամայեց մէկին,
Որ երթայ, գտնէ, բերէ ծերուկին։
Երբ եկաւ ծերը՝ կինն ասաց նորան․
«Ահա լսէ՛ դու իմ խիստ հրաման—
«Գընա ու գտիր դու ոսկի ձըկան
«Եւ սիրտը չուզէ, տա՛, իմ կընկան
«Երկրի վրայ լինել մէկ սոսկ թագուհի,
«Այլ կ՚ուզէ լինել ծովի տիրուհի,
«Ովկիանոս—ծովի մէջ կ՚ուզէ կենալ,
«Ոսկի ձուկն էլ ծառայ ունենալ»։
Չհամարձակեցաւ խեղճուկ ծերունին
Հակառակ մէկ խօսք ասել պառաւին,
Գըլուխը կախած գնաց դէպի ծով․
Տեսաւ որ ծովը սաստիկ էր խըռով․
Գոռում, գոչում էր ահեղ փոթորիկ,
Տատանում էին փրփըրած ալիք․

Ըսկըսաւ կանչել նա ոսկի ձըկին.
Եկաւ ձըկնիկը, ասաց ծերուկին.
«Ի՞նչ ես ուզում դու, ծերո՛ւկ պատուական:
Ծերունին նորան տըւեց պատասխան,
«Ա՜խ, երբ պիտ լինի վերջը իմ ցաւին.
«Էլ սիրտը չուզէ յիմար պառաւին
«Երկրի վրայ լինիլ մէկ սոսկ թագուհի,
«Այլ կուզէ լինիլ ծովի տիրուհի,
«Ովկիանոս—ծովի մէջ կուզէ կենալ,
«Քեզ էլ իր ծառայ դեսպան ունենալ»:
Ձըկնիկը ոչինչ չը պատասխանեց,
Պոչը կամացուկ նա ջըրին խըփեց,
Լուռ ու մունջ ջըրի մէջը սուզեցաւ
Ու ծովի խորքը գընաց թաք կեցաւ:
Երկար ըսպասեց նորան ծերուկը.
Երեւան չեկաւ էլ ոսկի ձուկը.
Իրիկնադէմին տուն վերադարձաւ
Ու առջեն այսպէս պատկեր բացուեցաւ.
Նորա պառաւը շէմքին էր նըստած
Ու կոտրած տաշտը կար նորա դիմաց:

2013

1489-1494